

Det viktigste er å ha det godt hjemme

– Man blir ikke lege ved en tilfeldighet. Det ligger noe i bakgrunnen og trykker på. Min far var lege, og han var en god mann. Jeg tror jeg tenkte at dersom jeg ble lege, ville jeg bli en god mann også.

Det er den franske forfatteren og legen Marc Zaffran som sier dette til Tidsskriftet. For tre år siden utkom hans bok *Doktor Sachs' lidelse* i Frankrike og ble en stor bestseller. Nå er den blitt oversatt til norsk. Hovedpersonen Bruno Sachs er en fransk landsbylege med selvutslettende engasjement og omtanke for sine pasienter. Han vet ikke å sette grenser for sin virksomhet.

– Bruno Sachs har mange likhetstrekk med min far. Han led når pasientene led, forteller Zaffran. Men Zaffrans far måtte ha det slik, han elsket sitt arbeid og sine pasienter – og han tålte det. Men for Bruno Sachs blir det en lidelse. Zaffran drømmer om at «Sachs lidelse» om noen år vil bli et begrep på den tilstand helsearbeidere pådrar seg ved ikke å ta nok hensyn til seg selv.

En god bok

Hvorfor blir en roman fra et ganske tungt legeliv en så stor suksess? – Fordi det er en god bok, sier Zaffran lurt. Men nei, han har heller ingen forklaring på det. Selv trodde han at boken var for personlig til at den ville fenge noe særlig. Noen leser den først og fremst som en god historie. Andre ser den som en kritikk av moderne medisin og en lengsel etter den gammeldagse huslegen. Bruno Sachs som person og innsynet i hva som foregår bak den lukkede døren på legekontoret fascinerer også. Mange sier at de blir glade av å lese den. Flere leger har fortalt ham at dette er boken om deres liv.

Zaffran bruker pseudonymet Martin Winckler som en hyllest til sin yndlingsforfatter Georges Perec (1936–82) og hans romanfigur Gaspard Winckler. Men den vik-

Forfatteren og legen Marc Zaffran har skrevet en roman om en fransk allmennpraktikers hverdag. Boken ble en bestseller i Frankrike og er nå kommet på norsk. Foto K. Ronge

tigste grunnen til ikke å bruke sitt eget navn er at Zaffran praktiserer som lege. Han ønsker ikke at hans pasienter skal tro at de kommer til forfatterlegen, at deres historie blir brukt eller at Zaffran er en Bruno Sachs.

Nå tar skriveingen all hans tid – nesten. Han begrenser sin legegjerning til en liten bijobb som rådgiver ved en avdeling for familieplanlegging ved det lokale sykehuset.

Død og begjær

Zaffran underviser medisinstudenter blant annet i litteratur og medisin. Han forteller studentene at de må ha et liv utenom studiene, ellers kan de ikke forholde seg til andres liv. Bruno Sachs blir også en bedre lege når han begynner å leve sitt liv. Zaffran mener to temaer må få mer oppmerksomhet i undervisningen: død og seksualitet. Og da snakker han ikke om de fysiologiske fenomenene.

– Jeg står i auditoriet foran 500 unge medisinstudenter og sier at innen neste eksamen kan noen av dere være døde. Da blir det helt tyst. Jeg ønsker å få dem til å tenke over hva døden betyr for dem. Og det samme gjelder seksualitet. Hva gjør det med en 22 år gammel mannlig medisinstudent å gjøre underlivsundersøkelse på en jevnaldrende kvinne? Vi må erkjenne at disse spenningsfeltene eksisterer og snakke om det. Død eller begjær er temaer på en eller annen måte i de fleste konsultasjoner.

Pauline

Mye retter seg for hovedpersonen Bruno Sachs når Pauline kommer inn i hans liv. Endelig er det noen som også tar seg av og bryr seg om ham. Zaffran mener at en forutsetning for å være en god lege er at man har det godt hjemme.

– Men er det ikke på kanten at Brunos kjæreste er en av hans tidligere pasienter?

– Du vet, han treffer nesten ikke andre mennesker enn sine pasienter! Men de blir ikke kjæresten mens hun er hans pasient. De møtes igjen først flere måneder etter at behandlingen er avsluttet, sier Zaffran.

Zaffran og kona Pascale bor i Le Mans, en by ca. 200 km vest for Paris. Til sammen har de åtte barn i alderen 3–20 år. Hans kone sier at jo flere barn, jo mer kjærlighet. – Jeg tror hun har rett, smiler han.

– Erlend Hem, Tidsskriftet

— fakta —

Marc Zaffran er født i Algerie i 1955. Foreldrene flyttet til Israel i 1962, og så videre til Frankrike. Der utdannet Zaffran seg til lege og startet en privat allmennpraksis i 1982. Han ble involvert i medisinsk journalistikk og skrev flere essay og noveller om medisinske, kulturelle og sosiale temaer. Hans første roman *La vacation* ble utgitt i 1989. Roman nummer to ble refusert. I 1993 sluttet Zaffran i allmennpraksis og begynte som frilansforfatter og oversetter. I 1998 utkom romanen *La maladie de Sachs*. Den ble en stor suksess, og har solgt over 500 000 eksemplarer i Frankrike. Hittil er den oversatt til ti språk, og den er også blitt film.